

УДК 657.1

**ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

*Джуган О.В., студентка ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут»*

*Науковий керівник – Федоренко Л.В., викладач ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут»*

Дсліджено існуючу систему впровадження управлінського обліку на підприємствах, який є сукупністю способів оцінки, розрахунку і обліку витрат, які забезпечують якість продукції, а також сприяють її покращенню. Визначено при цьому проблемні питання, які пов'язані з веденням управлінського обліку на підприємствах.

Управлінський облік, глобалізація економіки, внутрішньогосподарський облік, управління, глобалізація економіки.

В економіці України відбуваються суттєві зміни, обумовлені глобалізацією виробничої діяльності, швидкими темпами розвитку інформаційних технологій. Це в свою чергу, призвело до змін нормативних документів, які регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку на промислових підприємствах та наближення основних його вимог до загальноєвропейського та міжнародного рівня. У зв'язку з новими умовами змінюється роль управлінського обліку і суттєвому регулюванню підлягають методологічні аспекти його організації.

Процес виробництва продукції потребує здійснення певних витрат. Безперервний поточний облік витрат в місцях виникнення витрат, виявлення можливих відхилень від встановлених норм, причин, винуватців цих відхилень повинен задовольнити потреби оперативного управління виробництвом.

Після прийняття Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», активізувалась робота з впровадження управлінського обліку у практичну діяльність суб'єктів господарювання і викладання цього курсу у вищих навчальних закладах [1,35]. Закон передбачає самостійний вибір підприємствами системи і форм внутрішньогосподарського обліку, звітності та контролю господарських операцій, але суб'єкти господарювання на даному етапі не готові самостійно виконувати подібну методологічну роботу. Це пояснюється відсутністю кваліфікованих кадрів, несприйняттям «нових» методів управління та існуючими розбіжностями між самими вченими у визначенні поняття, предмету та форми управлінського обліку.

Управлінський облік є підсистемою бухгалтерського обліку, яка формує інформацію для бізнес-стратегії, планування, контролю, аналізу та прийняття управлінських рішень, ефективного використання ресурсів, корпоративного управління за різними видами діяльності.

Практична сторона застосування управлінського обліку ставить перед керівництвом підприємства конкретні задачі організаційного характеру, пов'язані з необхідністю проектування організаційної структури відділу управлінського обліку, визначенням цілей і задач, виду і періодичності надання інформації центрів відповідальності, формування системи контролю за повнотою, вірогідністю та оперативністю надання звітності, необхідність застосування інформаційних технологій тощо, а управлінський облік служить засобом досягнення намічених підприємством цілей.

Приймаючи до уваги вітчизняний та світовий досвід, слід виділити три основні мети організації системи управлінського обліку:

СЕКЦІЯ 2

«Удосконалення процесів менеджменту, обліку та аудиту на підприємствах: світовий та вітчизняний досвід»

- 1) інструмент проведення фінансово-економічних розрахунків, формування бази обґрунтування ефективних управлінських рішень;
- 2) інструмент калькулювання собівартості послуг, продуктів і інших об'єктів витрат;
- 3) інструмент реалізації концепції контролінгу, що подає управлінську інформацію для планування, контролю, оцінки і безперервного удосконалення організації обліку та діяльності підприємства [4].

Система управлінського обліку представляє собою систему численних взаємопов'язаних частин, що тісно функціонують одна з одною, а саме, люди, технології, мета, задачі, структура та функції.

Як відомо, на території України відсутні в порівнянні з Заходом, корпорації, а переважають холдинги та інші структури. Тому в розвинених країнах пенсійні та інші різноманітні фонди поступово отримують велику владу над таким видом власності як корпорації, що знаходяться в суспільному володінні.

Українська економіка знаходиться в перехідному стані, тобто планової економіки, як такової, вже не існує, а ринкова не утвердилася остаточно. За цих умов кожне підприємство підходить до процесу побудови системи управлінського обліку індивідуально.

Суттєвим гальмом поширення управлінського обліку в країні залишається відсутність чіткого визначення переліку складових цього обліку. Завдяки управлінському обліку бухгалтер за потребою, крім власне обліку та калькулювання собівартості продукції, займається нормативним плануванням, економічним аналізом та підготовкою управлінських рішень.

При постановці управлінського обліку необхідно вирішити такі завдання:

1. Розробити фінансово-організаційну структуру підприємства, яка б дозволяла виділення центрів фінансової відповідальності;
2. В положенні про облікову політику підприємства ввести інформацію про вибрану форму ведення управлінського обліку;
3. озробити склад, сутність і формати управлінської звітності.
4. Методи управлінського обліку витрат і калькуляції собівартості.
5. Управлінський план рахунків і моделі типових господарських операцій.
6. Здійснювати набір та належну підготовку фахівців з управлінського обліку.

Можна навести низку переваг використання управлінського обліку на підприємстві:

- кваліфікована підготовка оперативних даних для прийняття стратегічних рішень;
- формування, контроль і коректування системи бюджетного планування на підприємстві;
- аналіз і розрахунок альтернативних варіантів дій для прийняття вірного управлінського рішення;
- контроль за центрами фінансової відповідальності, що призведе до підвищення прибутковості та адекватного оцінювання діяльності підрозділів підприємства;
- збір, аналіз і надання інформації для оцінювання і контролю за діяльністю суб'єкта господарювання.

Слід звернути увагу на описання системи контролю за витратами на обслуговування виробництва та управління. Ці витрати відносять до непрямих і для контролю за ними складають кошториси витрат по підрозділах та підприємству в цілому. Однак планові кошториси витрат складають з розрахунку на плановий обсяг виробництва.

Оскільки фактичний обсяг виробництва відхиляється від планового, в компаніях США запроваджена система гнучких кошторисів, де витрати планують варіантно-перевиконання плану виробництва та невиконання плану в межах 5-7 %. При цьому використовується поділ витрат на постійні, змінні та напівзмінні. В зарубіжній практиці великого поширення на підприємствах набуває метод «директ-костинг», який ще називають методом обліку неповної собівартості. На вітчизняних підприємствах даний метод ще не набув значного використання через те, що вступає у протиріччя з вимогами податкового та бухгалтерського обліку.

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів і студентів
«Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства»**

В основу цього методу покладено облік витрат за виробами або групами виробів тільки щодо прямих витрат. Цей метод дає змогу знизити трудомісткість облікових операцій і оперативно здійснювати розробку проектів управлінських рішень з врахуванням впливу собівартості продукції. Однак при цьому спостерігається ототожнення прямих витрат зі змінними.

Суттєвим гальмом поширення управлінського обліку в країні залишається відсутність чіткого визначення переліку складових цього обліку.

Досвід підприємств України свідчить, що практичне застосування управлінського обліку ще не набуло належного поширення. На мою думку, основною причиною є те, що в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» з управлінського обліку передбачено індивідуальні підходи до організації роботи на цій ділянці у кожному конкретному підприємстві.

Величезний вплив на вирішення цих проблем мають галузеві організаційні та інші особливості конкретного підприємства, наявність внутрішньої й зовнішньої звітності тощо. Вирішальне значення при цьому мають відігравати розміри підприємства, потреби щодо забезпечення інформацією всіх рівнів управління та методики збору й опрацювання даних.

Однак найбільші складності для успішного впровадження управлінського обліку обумовлені особливостями діяльності окремих ланок народного господарства. При цьому мають бути враховані конкретні методичні підходи, які б дали змогу побудувати облік витрат та систему бюджетування відповідно до технології, узгодити з функціями витрат, а також запропонувати такі методи, які б допомогли створити належну систему контролю витрат. Таку схему впровадження управлінського обліку запропонував М.Чумаченко ще у 1999 р., однак ця проблема досі не вирішена.

Висновки. Виходячи з вище сказаного, можна зробити висновок, що управлінський облік є ефективним інструментом управління, тому що створює конкурентні переваги в ринковому середовищі, а саме, забезпечує підприємство ключовою інформацією. Система управлінського обліку служить інтересам ефективного управління, тому рішення про доцільність її ведення керівник організації ухвалює виходячи з того, як він оцінює витрати і вигоди від її функціонування.

Список літератури

1. Голов С. Проблеми та перспективи реформування бухгалтерського обліку в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. - 2006. - № 11.
2. Гнилицька Л. Прийняття управлінських рішень на основі обліку інформації системи «директ-костинг» // Бухгалтерський облік і аудит. - 2007. - № 3.
3. Белоусова І. Управлінський облік на підприємстві. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. - № 5.
4. Масаковський В. Про управлінський облік. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 10.

Аннотація: *исследовано существующую систему внедрения управленческого учета на предприятиях, который является совокупностью способов оценки, расчета и учета затрат, обеспечивающих качество продукции, а также способствуют ее улучшению. Определено при этом проблемные вопросы, связанные с ведением управленческого учета на предприятиях.*

Ключевые слова: *управленческий учет, глобализация экономики, внутривозвратный учет, управление, глобализация экономики.*

Abstract: *The current system of implementation of management accounting in enterprises, which is a set of methods of evaluation, calculation and cost accounting to ensure product quality*

СЕКЦІЯ 2

«Удосконалення процесів менеджменту, обліку та аудиту на підприємствах: світовий та вітчизняний досвід»

and contribute to its improvement. Determined with issues related to management accounting in enterprises.

Keywords: management accounting, economic globalization, internal accounting, management, globalization of the economy.